

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сільське господарство Чернівецької області у 2018 році

Статистичний збірник

Чернівці
2019

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області
Управління аналізу статистичних даних
Відділ аналізу даних економічної статистики**

За редакцією І.Д.Арделян
Відповідальна за випуск М.В.Коропотницька

У статистичному збірнику “Сільське господарство Чернівецької області у 2018 році” вміщено інформацію про соціально–економічний стан сільського господарства в Чернівецькій області та в розрізі міст і районів за 2000–2018 роки.

**Головне управління статистики
у Чернівецькій області**

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул. Головна, 249-А
- телефони: 55-09-42, 58-17-74, 58-17-76
- факс: 58-19-33
- електронна пошта: gus@cv.ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.cv.ukrstat.gov.ua

**Розповсюдження статистичних видань
Головного управління статистики
у Чернівецькій області**

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул.Головна, 249-А, кімн. 401
- телефони: 58-14-78

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник “Сільське господарство Чернівецької області у 2018 році” містить основні показники, що характеризують соціально-економічний стан сільського господарства в області та в розрізі міст і районів за 2000–2018 роки.

У ньому наведено дані про місце сільського господарства в економіці області. У збірнику відображено показники, що характеризують ресурсні можливості сільського господарства, обсяги та ефективність виробництва, середні ціни реалізації, споживання сільськогосподарської продукції тощо.

Окремим розділом виділені основні показники розвитку сільського господарства в порівнянні з іншими регіонами України. Збірник ілюстрований графіками та діаграмами.

Збірник підготовлений відділом аналізу даних економічної статистики управління аналізу статистичних даних за участю відділів обробки даних статистики сільського господарства та навколишнього середовища та обробки даних демографічної статистики управління обробки статистичних даних, відділу аналізу даних демографічної та соціальної статистики управління аналізу статистичних даних.

Скорочення у збірнику

% – відсоток
га – гектар
грн – гривня
дол.США – долар США
кг – кілограм
л – літр
млн – мільйон
од – одиниць
т – тонна
тис. – тисяча
ц – центнер
шт – штук

Умовні позначення у збірнику

Нуль (0; 0,0)	– явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними у таблиці розрядами
Тире (–)	– явища не було
Три крапки (...)	– відомості відсутні
“з них”, “у тому числі”	– означає, що наведено не всі доданки загальної суми
Символ (к)	– дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України “Про державну статистику” щодо конфіденційності статистичної інформації
Символ (×)	– заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу

Зміст	Стор.
Передмова	3
Скорочення у збірнику	4
Умовні позначення у збірнику	4
Аналітичний огляд	10
1. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО В ЕКОНОМІЦІ ОБЛАСТІ	17
1.1. Чисельність постійного населення	20
1.2. Кількість зайнятого населення за видами економічної діяльності	21
1.3. Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності	22
1.4. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності	23
1.5. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності	24
1.6. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці області за видами економічної діяльності	25
1.7. Валова додана вартість за видами економічної діяльності	26
1.8. Виробництво окремих видів продукції харчової промисловості	27
1.9. Споживання основних продуктів харчування	29
1.10. Товарна структура експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції	30
1.11. Товарна структура імпорту сільськогосподарської та продовольчої продукції	32
2. ЕКОНОМІЧНІ РАХУНКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	34
2.1. Індекси сільськогосподарської продукції	36
2.2. Індекси сільськогосподарської продукції у господарствах усіх категорій по містах та районах	38
2.3. Індекси сільськогосподарської продукції у підприємствах по містах та районах	39
2.4. Індекси сільськогосподарської продукції у господарствах населення по містах та районах	40
2.5. Продукція сільського господарства за категоріями господарств у 1990 – 2018 роках	41
2.6. Продукція сільського господарства за категоріями господарств	42
2.7. Продукція сільського господарства за видами	43
2.8. Динаміка виробництва продукції сільського господарства за категоріями господарств	45
2.9. Продукція сільського господарства у господарствах усіх категорій по містах та районах	46

2.10.	Частка міст та районів у загальному виробництві продукції сільського господарства у 2018 році	47
2.11.	Продукція сільського господарства у підприємствах по містах та районах	48
2.12.	Продукція сільського господарства у господарствах населення по містах та районах	49
2.13.	Продукція сільського господарства у розрахунку на одну особу населення по містах та районах	50
2.14.	Структура продукції сільського господарства за категоріями господарств	51
2.15.	Структура продукції сільського господарства за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році	52
2.16.	Структура продукції сільського господарства за видами по містах та районах у 2018 році	53
2.17.	Продуктивність праці в підприємствах	54
3.	РОСЛИНИЦТВО	55
3.1.	Посівні площі основних культур сільськогосподарських у 1950 – 2018 роках	58
3.2.	Посівні площі культур сільськогосподарських	59
3.3.	Структура посівних площ культур сільськогосподарських ...	60
3.4.	Структура посівних площ основних культур сільськогосподарських	61
3.5.	Посівні площі культур сільськогосподарських по містах та районах у 2018 році	62
3.6.	Виробництво основних культур сільськогосподарських у 1950 – 2018 роках	63
3.7.	Виробництво культур сільськогосподарських за категоріями господарств	64
3.8.	Виробництво культур сільськогосподарських за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році	65
3.9.	Частка міст та районів у загальному виробництві культур сільськогосподарських у 2018 році	67
3.10.	Структура виробництва культур сільськогосподарських за категоріями господарств	69
3.11.	Частка виробництва культур сільськогосподарських за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році	70
3.12.	Урожайність основних культур сільськогосподарських у 1950 – 2018 роках	72
3.13.	Урожайність культур сільськогосподарських за категоріями господарств	73
3.14.	Площа, з якої зібрано врожай культур сільськогосподарських за категоріями господарств	74
3.15.	Виробництво культур зернових та зернобобових	75
3.16.	Динаміка зібраних площ, виробництва та урожайності культур зернових та зернобобових за категоріями господарств	76

3.17.	Виробництво культур зернових та зернобобових по містах та районах	77
3.18.	Виробництво пшениці по містах та районах	78
3.19.	Виробництво ячменю по містах та районах	79
3.20.	Виробництво кукурудзи на зерно по містах та районах	80
3.21.	Виробництво культур технічних	81
3.22.	Виробництво соняшнику по містах та районах	82
3.23.	Виробництво сої по містах та районах	83
3.24.	Виробництво ріпаку і кользи по містах та районах	84
3.25.	Виробництво культур овочевих та баштанних продовольчих	85
3.26.	Виробництво картоплі по містах та районах	86
3.27.	Виробництво культур овочевих по містах та районах	87
3.28.	Виробництво культур кормових	88
3.29.	Виробництво культур плодових та ягідних, винограду	90
3.30.	Виробництво культур плодових та ягідних по містах та районах	91
3.31.	Виробництво культур сільськогосподарських фермерськими господарствами	92
3.32.	Виробництво культур сільськогосподарських на одну особу .	94
3.33.	Внесення добрив у підприємствах	94
3.34.	Внесення мінеральних добрив під сільськогосподарські культури в підприємствах по містах та районах	95
3.35.	Внесення органічних добрив під сільськогосподарські культури в підприємствах по містах та районах	96
4.	ТВАРИННИЦТВО	97
4.1.	Кількість сільськогосподарських тварин у 1950 – 2018 роках .	99
4.2.	Кількість сільськогосподарських тварин по містах та районах	100
4.3.	Кількість сільськогосподарських тварин за категоріями господарств	102
4.4.	Динаміка кількості сільськогосподарських тварин за категоріями господарств	103
4.5.	Кількість сільськогосподарських тварин за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році	105
4.6.	Кількість сільськогосподарських тварин у фермерських господарствах по містах та районах	107
4.7.	Структура кількості сільськогосподарських тварин за категоріями господарств	109
4.8.	Частка кількості сільськогосподарських тварин за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році ...	110
4.9.	Вирощування сільськогосподарських тварин	112
4.10.	Виробництво продукції тваринництва в 1950 – 2018 роках ...	113
4.11.	Виробництво продукції тваринництва	114

4.12.	Виробництво продукції тваринництва на одну особу	114
4.13.	Виробництво продукції тваринництва по містах та районах ..	115
4.14.	Частка міст та районів у загальному виробництві окремих видів продукції тваринництва у 2018 році	117
4.15.	Виробництво продукції тваринництва за категоріями господарств	119
4.16.	Динаміка виробництва продукції тваринництва за категоріями господарств	120
4.17.	Виробництво продукції тваринництва за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році	122
4.18.	Виробництво продукції тваринництва фермерськими господарствами по містах та районах	124
4.19.	Структура виробництва продукції тваринництва за категоріями господарств	126
4.20.	Частка виробництва продукції тваринництва за категоріями господарств по містах та районах у 2018 році	127
4.21.	Вихід приплоду сільськогосподарських тварин у підприємствах	129
4.22.	Продуктивність сільськогосподарських тварин	129
4.23.	Продуктивність сільськогосподарських тварин по містах та районах	130
4.24.	Витрати кормів на годівлю сільськогосподарських тварин у підприємствах	131
4.25.	Витрати кормів на виробництво одиниці продукції тваринництва в підприємствах	131
5.	ДІЯЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКІВ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	132
5.1.	Кількість підприємств, які здійснювали сільськогосподарську діяльність, за організаційно-правовими формами господарювання	134
5.2.	Фермерські господарства в області	134
5.3.	Розподіл підприємств, які здійснювали сільськогосподарську діяльність, за розміром сільськогосподарських угідь на 1 листопада 2018 року	135
5.4.	Основні показники діяльності підприємств	136
5.5.	Рівень рентабельності продукції сільського господарства в підприємствах	137
5.6.	Структура виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) сільського господарства в підприємствах за 2018 рік	138
5.7.	Середні ціни сільськогосподарської продукції, реалізованої підприємствами та господарствами населення	139
5.8.	Середні ціни культур сільськогосподарських, реалізованих підприємствами по містах та районах	140
5.9.	Середні ціни продукції тваринництва, реалізованої підприємствами по містах та районах	142

5.10.	Індекси цін реалізації продукції сільського господарства підприємствами	143
5.11.	Надходження продукції тваринництва на підприємства, що займалися її переробкою	144
5.12.	Середня жива маса однієї сільськогосподарської тварини, яка продана переробним підприємствам	145
6.	ОКРЕМІ ЗІСТАВЛЕННЯ ПО РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	146
6.1.	Індекси продукції сільського господарства за регіонами України	148
6.2.	Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції за регіонами України у 2018 році	149
6.3.	Урожайність культур зернових та зернобобових за регіонами України	150
6.4.	Урожайність буряку цукрового фабричного за регіонами України	151
6.5.	Урожайність картоплі за регіонами України	152
6.6.	Урожайність культур овочевих за регіонами України	153
6.7.	Урожайність культур плодкових та ягідних за регіонами України	154
6.8.	Кількість великої рогатої худоби за регіонами України	155
6.9.	Кількість корів за регіонами України	156
6.10.	Кількість свиней за регіонами України	157
6.11.	Кількість овець та кіз за регіонами України	158
6.12.	Кількість птиці за регіонами України	159

Аналітичний огляд

Сільське господарство займає вагоме місце в економіці області. Так, внесок галузі (включаючи також лісове та рибне господарство) у загальний обсяг валової доданої вартості становив протягом 2015–2017 років 22–26%, тоді як промисловості – лише 11%. Майже третина зайнятого населення (у 2018 році – 29%) зосереджено у сфері сільського, лісового та рибного господарства.

У 2018 році сільгоспвиробниками області отримано 4,8 млрд.грн продукції сільського господарства (у постійних цінах 2010 року), що на 5,3% більше, ніж у 2017 році. Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з 2017 роком на підприємствах становив 110,2%, у господарствах населення – 103,7%.

Із загального обсягу сільськогосподарської продукції 75,6% вироблено господарствами населення. Висока питома вага господарств населення є притаманною лише західним регіонам країни. В Україні в цілому цей показник становив 41,2%, найменшим він був у Черкаській області – 26,9%, найбільшим – у Закарпатській (91,3%). У 2018 році господарства населення області були виробниками 73,1% – рослинницької та 80,4% – тваринницької продукції.

За підсумками роботи сільгоспвиробників у 2018 році одержано 3,2 млрд.грн продукції рослинництва, що на 8,4% більше, ніж у попередньому році. На підприємствах обсяг виробництва рослинницької продукції (у вартісному виразі) збільшився на 11,6%, у господарствах населення – на 7,2%.

За рахунок збільшення у 2018 році порівняно з 2017 роком обсягів виробництва соняшнику, ріпаку, сої, культур овочевих та плодоягідних одержано додатково продукції рослинництва на 290,8 млн.грн.

У галузі тваринництва обсяг продукції становив у 2018 році 1,6 млрд.грн, що на 0,4% менше, ніж у 2017 році. На підприємствах зафіксовано збільшення виробництва тваринницької продукції на 6,5%, у господарствах населення, навпаки, зменшення на 2,0%. Найбільш вагомим було зменшення обсягу виробництва молока, внаслідок чого недоодержано 21,1 млн.грн. продукції тваринництва.

У 2018 році виробництвом сільськогосподарської продукції в області займалось 812 агроформувань (станом на 1 листопада), із загальної кількості яких 67,5% – це фермерські господарства. Обсяг сільськогосподарської продукції в цій категорії господарств збільшився у 2018 році порівняно з 2017 роком на 41,0%, а їх питома вага в загальному виробництві продукції, виробленої підприємствами, також збільшилась на 4,6 в.п. і становила 21,1%.

У розрахунку на одну особу населення області у 2018 році вироблено 5246 грн продукції сільського господарства (у 2017 році – 4973 грн).

Рослинництво. Під урожай 2018 року сільгоспвиробниками області було відведено 307,4 тис.га, з них в агропідприємствах – 114,3 тис.га (37,2% від загальної площі), у господарствах населення – 193,1 тис.га (62,8%). Порівняно з 2017 роком посівна площа під сільськогосподарськими культурами зменшилась на 2,3 тис.га (на 0,7%), у т.ч. у підприємствах – на 5,2 тис.га (на 4,3%), у господарствах населення, навпаки, збільшилась на 2,9 тис.га (на 1,5%).

Порівняно з 1990 роком загальна посівна площа зменшилась на 11,5% або на 39,8 тис.га.

У структурі посівних площ у 2018 році порівняно з 1990 роком спостерігалось збільшення питомої ваги технічних культур з 11% до 29%, картоплі та овоче-баштанних – з 9% до 16%, зернових – з 38% до 39%, тоді як питома вага кормових культур зменшилась з 42% до 16%.

У 2018 році під зернові культури в області було відведено 120,6 тис.га, що на 2,9% менше, ніж у 2017 році. Зменшення посівних площ відбулося лише в агроформуваннях на 7,6% (площа посіву – 45,1 тис.га), у господарствах населення, навпаки, відмічалось незначне збільшення посівного зернового клину на 0,1% (75,5 тис.га).

У 2018 році обсяг виробництва зернових та зернобобових культур (включаючи кукурудзу) становив 586,4 тис.т, що на 2,9% менше, ніж у попередньому році. У підприємствах отримано зерна на 11,2% менше (219,4 тис.т), у господарствах населення – на 2,8% більше (367,0 тис.т).

Зменшення обсягу зерновиробництва зумовлене виключно зменшенням площ збирання на 3,6 тис.га (на 2,9%) при незмінній урожайності – 48,6 ц/га. В агроформуваннях урожайність зернових культур дещо більша – 48,7 ц/га (у 2017 році – 50,7 ц/га), у господарствах населення – 48,6 ц/га (у 2017 році – 47,3 ц/га). Найвищого показника продуктивності зернових культур досягнуто підприємствами Кіцманського району – 56,2 ц/га.

**Урожайність основних сільськогосподарських культур
України та областей Карпатського економічного району у 2018 році**

(господарства усіх категорій; ц/га)

	Культури зернові та зерно- бобові	З них		Соняш- ник	Кар- топля	Культури овочеві	Культури плодові і ягідні
		пшени- ця	куку- рудза				
Україна	47,4	37,3	78,4	23,0	170,5	214,3	128,4
області							
Закарпатська	43,0	30,7	53,1	19,7	158,8	210,8	129,9
Івано-Франківська	50,0	45,0	75,6	23,2	171,0	175,5	74,6
Львівська	49,0	45,5	89,2	23,4	180,0	196,5	99,4
Чернівецька	48,6	43,7	61,0	26,8	175,0	188,7	155,8

Перевищено рівень 2017 року з виробництва зерна агроформуваннями Глибоцького (на 0,7%), Сторожинецького (на 3,8%) та Хотинського (на 10,2%) районів. Водночас підприємствами Новоселицького та Вижницького районів недоодержано відповідно 30,6% та 24,9% зернової продукції. Найбільші обсяги зерна отримано господарствами Кіцманського (52,1 тис.т) та Заставнівського (50,4 тис.т) районів, що разом склало 46,7% від загального валового збору в цій категорії господарств.

У загальній площі зернових культур 44,9% займали посіви кукурудзи, площа яких зменшилася порівняно з 2017 роком на 6,0 тис.га або на 10,1%. Зменшення посіву зернової кукурудзи зафіксовано і в агроформуваннях (на 4,6 тис.га або в 1,6 раза), і в господарствах громадян (на 1,4 тис.га або на 3,1%).

Попри зменшення площ посівів урожай кукурудзи на зерно у 2018 році був більший від попередньорічного обсягу на 5,8% і становив 330,5 тис.т, що зумовлено збільшенням урожайності на 9,1 ц/га. У господарствах населення валовий збір кукурудзи збільшився на 20,2 тис.т або на 8,2%, водночас на підприємствах зменшився на 2,1 тис.т або на 3,0%, при цьому 79,9% від загального обсягу отримано господарствами населення.

Загалом урожайність кукурудзи становила 61,0 ц/га проти 51,9 ц/га у 2017 році, у т.ч. в агроформуваннях – 90,6 ц/га проти 57,4 ц/га, у господарствах населення – 56,4 ц/га проти 50,5 ц/га. Найвищого показника продуктивності кукурудзи досягнуто підприємствами Кельменецького (105,4 ц/га), Кіцманського (102,4 ц/га) та Сокирянського (92,7 ц/га) районів.

Валовий збір пшениці у 2018 році склав 182,4 тис.т при середній урожайності 43,7 ц/га проти 50,8 ц/га у 2017 році. Обсяг виробництва пшениці зменшився порівняно з 2017 роком на 10,0%, ячменю – на 15,6%, вівсу – на 26,6%, зернобобових культур – на 29,2% та гречки – у 14,2 раза.

Посівна площа технічних культур загалом в області у 2018 році збільшилась порівняно з попереднім роком на 1,5 тис.га (на 1,6%) і становила 89,6 тис.га. Найбільші площі відведено під посів сої – 57,4 тис.га, що на 4,7% менше, ніж у 2017 році. При цьому 65,5% від загальної площі сконцентровано в підприємствах, в яких зафіксовано зменшення посівних площ на 11,1%. Виробництво сої у 2018 році становило 155,1 тис.т, що на 42,1% більше, ніж у 2017 році. Значні обсяги врожаю цієї культури одержано винятково за рахунок збільшення врожайності на 8,8 ц/га.

Ріпаку було посіяно у 2018 році на 28,8% більше, ніж у 2017 році – 12,4 тис.га, при цьому всі посіви зосереджені в агроформуваннях. Обсяг виробництва ріпаку та кользи збільшився порівняно з 2017 роком на 31,6% і становив 33,3 тис.т при середній урожайності 27,0 ц/га. Збільшення

обсягу його виробництва відбулося за рахунок збільшення врожайності на 0,6 ц/га та площі збирання на 2,8 тис.га (на 29,1%).

Соняшником було засіяно у 2018 році на 13,5% площ більше, ніж у 2017 році, або 19,6 тис.га. На підприємствах площа його посіву збільшилась на 13,9%, у господарствах населення – на 12,1%, при цьому 76,6% посівів соняшнику зосереджено на підприємствах.

Насіння соняшнику зібрано 52,4 тис.т, що на 20,2% більше від обсягу 2017 року. Валовий збір цієї олійної культури збільшився за рахунок розширення площі збирання на 2,4 тис.га (на 13,5%) та врожайності на 1,5 ц/га. Кожен соняшниковий гектар видав по 26,8 ц насіння проти 25,3 ц у 2017 році. На підприємствах урожай соняшнику становив 40,7 тис.т, що на 17,6% більше від урожаю 2017 року, по 27,1 ц/га, у господарствах населення – 11,7 тис.т (на 30,3% більше), по 25,6 ц/га.

Під картоплю та овоче-баштанні культури було відведено у 2018 році 48,7 тис.га, що на 1,0% більше, ніж у 2017 році. Основними виробниками цих видів рослинницької продукції є господарства населення, в яких розміщено 99,7% від загальнообласного посіву.

Картоплі у 2018 році накопано 613,8 тис.т, що на 0,2% менше, ніж у 2017 році, при середній врожайності 175 ц/га (у 2017 році – 177 ц/га). Культур овочевих зібрано 238,3 тис.т, що на 1,7% більше від попереднього року. У середньому кожен овочевий гектар видав по 189 ц (у 2017 році – 187 ц/га). Майже весь обсяг картоплі та овочів отримано господарствами населення.

Кормових культур було посіяно 48,5 тис.га або на 1,1% менше, ніж у 2017 році. Зменшення посіву цих культур спостерігалось і в господарствах населення на 0,2% (посівна площа – 44,6 тис.га), і на підприємствах – на 10,2% (3,9 тис.га).

Культур плодкових та ягідних зібрано 245,9 тис.т (на 27,8% більше, ніж у 2017 році), при цьому 69,9% від загального обсягу отримано господарствами громадян. Продуктивність садів та ягідників становила 155,8 ц/га (у 2017 році – 122,2 ц/га), в агрогосподарствах – 210,0 ц/га (140,9 ц/га), у господарствах населення – 140,2 ц/га (116,9 ц/га). Найбільш урожайним плодоягідний гектар був у агроформуваннях Сокирянського району – 343,9 ц.

Тваринництво. У 2018 році господарствами всіх категорій вироблено 63,4 тис.т м'яса в живій масі, 273,4 тис.т молока, 336,4 млн.шт яєць та 128 т вовни. У порівнянні з 2017 роком відмічалось зменшення обсягу виробництва м'яса на 0,6%, молока – на 2,9%, вовни – на 2,7%, тоді як яєць отримано на 5,2% більше.

У господарствах населення порівняно з попереднім роком зафіксовано збільшення виробництва яєць на 1,2%, водночас м'яса (у живій масі) вироблено на 2,4% менше, молока та вовни – відповідно на 3,0% та 1,8% менше. У підприємствах порівняно з 2017 роком відмічалось

збільшення обсягу виробництва м'яса на 3,4%, яєць – на 19,1%, тоді як молока отримано на 2,1% менше, вовни – на 12,2% менше.

Обсяг вирощування худоби та птиці на відгодівлі у 2018 році у господарствах усіх категорій збільшився в порівнянні з попередньорічним обсягом на 2,0% і становив 62,4 тис.т, у т.ч. у підприємствах – на 9,6% (23,2 тис.т), тоді як у в господарствах населення зменшився на 2,1% (39,2 тис.т). Відношення обсягу вирощування сільськогосподарських тварин до її реалізації становило 98,4% (у 2017 році – 95,9%).

Середній надій молока від однієї корови (яка була на початок року) у підприємствах у 2018 році збільшився порівняно з попереднім роком на 6,3% або на 278 кг і становив 4670 кг. Найвищі надії молока одержано підприємствами Хотинського та Кіцманського районів (відповідно 5700 та 5337 кг).

У господарствах населення середній надій молока від однієї корови, що була на початок року, збільшився у 2018 році порівняно з попереднім роком на 0,8% і становив 4940 кг.

Збільшення обсягів виробництва яєць в агроформуваннях у 2018 році на 19,1% зумовлено зростанням порівняно з 2017 роком кількості курей-несучок. Так, на 1 січня 2019 року в підприємствах утримувалось 557,8 тис. голів курей-несучок, що на 41,3% більше, ніж на початок 2018 року. У господарствах населення впродовж 2007–2018 років відслідковувалась позитивна тенденція до зростання обсягів виробництва яєць. Зокрема, відносно 2017 року темп приросту у 2018 році склав 1,2%.

На 1 січня 2019 року в області утримувалось 81,5 тис. голів великої рогатої худоби (з яких 51,4 тис. – корів), 141,9 тис. – свиней, 43,8 тис. – овець і кіз, 3,5 млн. голів птиці свійської всіх видів.

Загалом в області порівняно з 1 січня 2018 року зафіксовано зменшення кількості великої рогатої худоби на 3,4% (у т.ч. корів – на 4,7%), свиней – на 3,0%, овець та кіз – на 1,5%, водночас птиці свійської побільшало на 12,7%.

Основна частина сільськогосподарських тварин зосереджена у господарствах населення. Порівняно з початком 2018 року в цій категорії зафіксовано зменшення чисельності великої рогатої худоби на 3,2% (у т.ч. корів – на 5,0%), свиней – на 2,4%, водночас кількість овець та кіз збільшилася на 0,1%, птиці свійської – на 0,6%.

Найбільш чисельне поголів'я великої рогатої худоби (у т.ч. корів) станом на 1 січня 2019 року було зосереджене в господарствах населення Сторожинецького та Путильського, свиней – Глибоцького, овець та кіз – Новоселицького районів.

В агроформуваннях впродовж 2018 року також відбулося скорочення поголів'я великої рогатої худоби на 5,5% (при одночасному збільшенні чисельності корів на 0,3%), свиней – на 3,8%, овець та кіз – на 13,5%, водночас птиці свійської побільшало в 1,6 раза.

Водночас у підприємствах окремих районів спостерігалось нарощування поголів'я худоби. Зокрема, збільшилась кількість великої рогатої худоби в Заставнівському, Хотинському, Новоселицькому, Герцаївському та Путильському районах, свиней – у Хотинському, Сторожинецькому, Новоселицькому, Кіцманському та Вижицькому районах, овець та кіз – у Хотинському та Путильському районах. Чисельність птиці свійської зросла в агроформуваннях усіх районів, що займались птахівництвом, найсуттєвіше у Заставнівському – у 3,6 раза.

Ефективність виробництва. У 2018 році в рослинницькій галузі підприємствами отримано прибутки від реалізації зернових культур, рівень рентабельності становив 9,7% проти 25,1% у 2017 році, соняшнику – з рівнем ефективності 34,1% (у 2017 році – 42,0%) та плодючої продукції – 6,9% (у 2017 році – 56,6%).

У галузі тваринництва прибутковою була лише реалізація молока та яєць: рівень рентабельності склав відповідно 15,7% та 4,6%. На відміну від попереднього року, збитковим виявилось виробництво свинини та м'яса птиці (у живій масі): рівень рентабельності склав відповідно –13,5% та –6,2%.

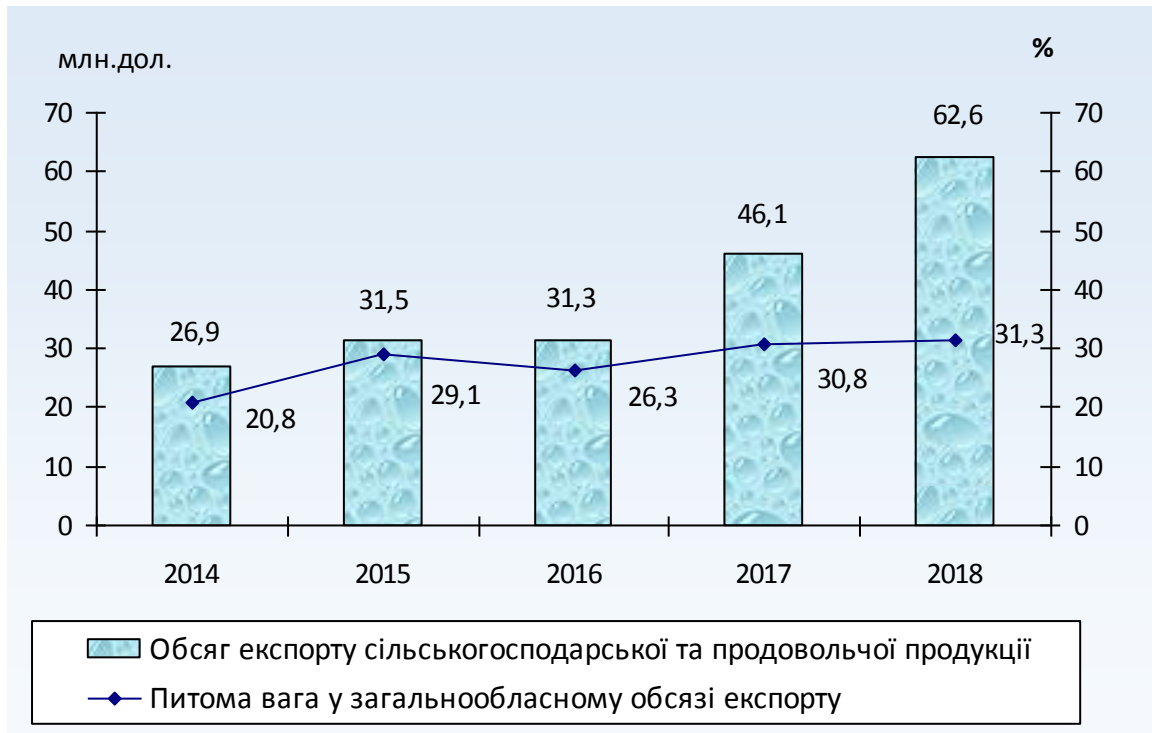
Як і в попередні роки, збитковим залишилось виробництво м'яса великої рогатої худоби: рівень рентабельності становив –19,2% проти –22,5% у 2017 році; овець та кіз: –22,3% (у попередньому році – –8,9%).

Заробітна плата. Упродовж останніх років середньооблікова чисельність штатних працівників, зайнятих на підприємствах сільського господарства (із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб), невпинно скорочується. Зокрема, у 2018 році у цій галузі було зосереджено лише 2,3 тис. працівників, що порівняно з 2015 роком менше в півтора раза. Це є наслідком того, що сільське господарство в області є однією з найменш оплачуваних сфер економіки. У 2018 році середня заробітна плата на підприємствах сільського господарства становила 5116 грн або 73% до середнього рівня по області, при цьому, за період з 2015 року вона збільшилася вдвічі.

Зовняшня торгівля. Сільськогосподарська та продовольча продукція у 2018 році займала в товарній структурі експорту 31,3% від загальнообласного обсягу, імпорту – 4,8% (у 2017 році – відповідно 30,8% та 3,8%). Обсяг експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції становив 62,6 млн.дол. США, що на 35,8% більше, ніж у 2017 році, імпорту – 6,7 млн.дол. (в 1,6 р.б.).

Найбільшу частку в експорті сільськогосподарської та продовольчої продукції у 2018 році склали їстівні плоди та горіхи, яких було вивезено на 33,2 млн.дол. (53,1% від загального обсягу цієї продукції), продукти переробки овочів – на 11,3 млн.дол. (18,1%), зернові культури – на 4,7 млн.дол. (7,5%).

Динаміка експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції у 2014–2018 роках

Порівняно з 2017 роком найбільше зріс обсяг експорту зернових культур – у 9,7 раза, какао та продуктів з нього – у 9,2 раза, рослинних матеріалів для виготовлення – у 8,2 раза, жирів та олій тваринного або рослинного походження – у 7,5 раза, готових продуктів із зерна – у 5,1 раза, молока та молочних продуктів, яєць птиці; натурального меду – у 3,6 раза. Поряд з цим, експорт живих дерев та інших рослин скоротився у 2,5 раза, м'яса та їстівних субпродуктів – в 1,7 раза.

Основу товарної структури імпорту сільськогосподарської та продовольчої продукції у 2018 році склали живі тварини (46,4% від загального обсягу імпорту цієї продукції), цукор і кондитерські вироби з цукру (15,9%), продукти з м'яса, риби (9,4%), готові продукти із зерна (7,5%). Так, для забезпечення потреб сільського господарства та харчової промисловості суб'єктами господарювання області було завезено живих тварин на 3,1 млн.дол., цукру і кондитерських виробів з цукру – на 1,1 млн.дол.

Порівняно з 2017 роком спостерігалось значне зростання обсягу імпорту молока та молочних продуктів, яєць птиці; натурального меду (у 5,6 раза), алкогольних та безалкогольних напоїв та оцету (у 4,9 раза), живих тварин – у 4,0 раза, жирів та олій тваринного або рослинного походження (у 2,4 раза), їстівних плодів та горіхів (у 2,2 раза). Водночас спостерігалось скорочення імпорту какао та продуктів з нього – у 2,7 раза, м'яса та їстівних субпродуктів – на 23,9%.

1. Сільське господарство в економіці області

У розділі вміщено показники, що комплексно характеризують місце і роль сільського господарства в економіці області, зокрема, про чисельність сільського населення та зайнятість у сферах економічної діяльності, капітальні та прямі інвестиції, виробництво основних продовольчих товарів, експорт-імпорт сільськогосподарської та продовольчої продукції тощо.

Валова додана вартість – різниця між випуском товарів і послуг в основних цінах та проміжним споживанням. Випуск – це вартість товарів і послуг, що є результатом виробничої діяльності одиниць-резидентів у звітному періоді. Проміжне споживання включає витрати на товари та послуги, які використані інституційними одиницями для виробничих потреб.

Зайнятими (за результатами вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності) вважаються особи у віці 15–70 років, які:

працювали впродовж обстежуваного тижня хоча б одну годину за наймом за винагорою в грошовому чи натуральному вигляді, індивідуально (самостійно), в окремих громадян або на власному (сімейному) підприємстві; працювали безкоштовно на підприємстві, у власній справі, що належить будь-кому з членів домогосподарства, або в особистому селянському господарстві з метою реалізації продукції, виробленої внаслідок цієї діяльності;

були тимчасово відсутні на роботі, тобто формально мали робоче місце, власне підприємство (справу), але не працювали упродовж обстежуваного періоду з певних причин.

Розподіл загальної кількості зайнятого населення за видами економічної діяльності здійснено на основі комплексної оцінки шляхом інтеграції даних вибіркового обстеження населення, державних статистичних спостережень підприємств, установ, організацій та адміністративної звітності.

Кількість найманих працівників включає середньооблікову кількість штатних і позаштатних (працюючих за договорами та за сумісництвом) працівників підприємства.

Капітальні інвестиції – інвестиції в придбання або виготовлення власними силами для власного використання матеріальних і нематеріальних активів. До інвестицій у матеріальні активи належать

інвестиції в землю, існуючі будівлі та споруди, нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва, довгострокові біологічні активи тваринництва та рослинництва, капітальний ремонт та інші необоротні матеріальні активи. До інвестицій у нематеріальні активи належать обсяги інвестицій у придбання або створення власними силами програмного забезпечення, баз даних, прав користування природними ресурсами, майном, прав на комерційні позначення, на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав.

Капітальні інвестиції обліковуються по підприємствах-юридичних особах за їх основним видом економічної діяльності та територією місцезнаходження (юридичною адресою).

Постійне населення – населення, яке постійно проживає на момент перепису на певній території, ураховуючи тимчасово відсутніх, якщо їхня відсутність у місці постійного проживання не перевищувала 12 місяців.

Пряма інвестиція – це категорія міжнародної інвестиційної діяльності, яка відображає прагнення інституційної одиниці – резидента однієї країни здійснювати контроль або істотний вплив на діяльність підприємства, що є резидентом іншої країни.

Інвестиція є прямою, якщо капітал/права власності нерезидента складає не менше 10% вартості статутного капіталу підприємства-резидента або нерезидент має не менше 10% голосів в управлінні підприємства-резидента. До прямих інвестицій також відносять інвестиції, що отримані на основі концесійних договорів і договорів про спільну інвестиційну діяльність; кредитні ресурси, що надані/отримані в рамках операцій між підприємством прямого інвестування та прямим інвестором.

Дані про прямі інвестиції формуються на підставі інформації, отриманої від юридичних осіб-резидентів і постійних представництв нерезидентів в Україні, та скоригованої на величину різниці між ринковою вартістю акцій, майна тощо (за адміністративними даними Національного банку України) та їх номінальною вартістю.

Інформація про прямі інвестиції використовується Національним банком України для складання платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції.

Сільське населення – населення, яке проживає в сільських населених пунктах.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКІВ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Чисельність постійного населення

	<i>(на 1 січня; тисяч осіб)</i>							
	2002 ¹	2006	2011	2015 ²	2016 ²	2017 ²	2018 ²	2019 ²
Усього	919,0	905,1	901,2	906,9	906,8	905,1	903,6	901,3
у тому числі								
чоловіки	430,0	423,5	422,2	426,2	426,4	425,9	425,5	424,6
жінки	489,0	481,6	479,0	480,7	480,4	479,2	478,1	476,7
Сільське населення	550,8	537,1	525,1	521,6	520,0	518,9	518,2	515,6
у тому числі								
чоловіки	258,3	252,8	248,1	247,8	247,4	247,1	246,9	245,9
жінки	292,5	284,3	277,0	273,8	272,6	271,8	271,3	269,7
Частка сільського населення, %	59,9	59,3	58,3	57,5	57,3	57,3	57,3	57,2
у тому числі								
чоловіків	60,1	59,7	58,8	58,1	58,0	58,0	58,0	57,9
жінок	59,8	59,0	57,8	57,0	56,7	56,7	56,7	56,6
Населення у віці 16–59 років	545,1	563,4	570,3	569,2	567,0	563,2	559,3	554,4
у тому числі								
чоловіки	264,7	274,0	277,8	278,1	277,1	275,5	274,0	271,9
жінки	280,4	289,4	292,5	291,1	289,9	287,7	285,3	282,5
Сільське населення у віці 16–59 років	305,9	313,1	316,4	315,6	314,5	313,4	311,9	309,1
у тому числі								
чоловіки	151,0	155,8	157,9	157,7	157,2	156,7	156,0	154,7
жінки	154,9	157,3	158,5	157,9	157,3	156,7	155,9	154,4
Частка сільського населення у віці 16–59 років, %	56,1	55,6	55,5	55,4	55,5	55,6	55,8	55,8
у тому числі								
чоловіків	57,0	56,9	56,8	56,7	56,7	56,9	56,9	56,9
жінок	55,2	54,4	54,2	54,2	54,3	54,5	54,6	54,7

¹ За даними Всеукраїнського перепису населення станом на 05.12.2001 року.

² Розрахунки (оцінки) чисельності населення здійснено на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження і смерті та зміни реєстрації місця проживання.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКІВ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1.2. Кількість зайнятого населення за видами економічної діяльності

	<i>(тисяч осіб)</i>				
	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	370,6	367,2	376,1	379,3	382,9
Сільське, лісове та рибне господарство	103,1	102,0	108,3	110,7	111,7
Промисловість	36,6	36,1	36,9	38,3	39,6
Будівництво	17,0	16,9	17,7	18,0	18,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	69,6	69,2	70,4	70,3	70,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	16,4	15,8	16,0	16,1	16,0
Тимчасове розміщення й організація харчування	8,1	8,0	8,7	8,7	8,8
Інші види економічної діяльності	119,8	119,2	118,1	117,2	117,0

У відсотках до загального підсумку

Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Сільське, лісове та рибне господарство	27,8	27,8	28,8	29,2	29,2
Промисловість	9,9	9,8	9,8	10,1	10,3
Будівництво	4,6	4,6	4,7	4,8	4,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	18,8	18,8	18,7	18,5	18,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	4,4	4,3	4,3	4,2	4,2
Тимчасове розміщення й організація харчування	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3
Інші види економічної діяльності	32,3	32,5	31,4	30,9	30,6

ДІЯЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКІВ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1.3. Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності¹

	<i>(тисяч осіб)</i>					
	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	64,8	51,1	47,2	47,3	47,8	50,7
Сільське, лісове та рибне господарство	9,8	9,0	8,2	8,0	7,5	6,8
у т.ч. сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	6,0	5,6	4,8	4,6	4,2	3,6
Промисловість	22,2	17,9	16,8	17,3	17,4	17,9
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	3,9	2,8	2,6	2,8	2,7	2,6
Будівництво	6,8	3,2	3,0	3,0	3,1	3,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	11,6	8,3	7,7	7,6	7,8	7,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3,7	3,5	3,1	3,1	3,1	3,2
Тимчасове розміщення й організація харчування	2,2	1,3	0,9	0,9	0,8	0,8
Інші види економічної діяльності	8,5	7,9	7,5	7,4	8,1	11,4
У відсотках до загального підсумку						
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Сільське, лісове та рибне господарство	15,1	17,5	17,3	16,9	15,7	13,3
у т.ч. сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	9,3	10,9	10,1	9,7	8,7	7,1
Промисловість	34,3	35,0	35,7	36,5	36,5	35,3
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	6,0	5,5	5,6	5,9	5,7	5,1
Будівництво	10,5	6,2	6,3	6,3	6,4	6,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	17,9	16,3	16,3	16,0	16,3	14,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	5,6	6,9	6,6	6,5	6,5	6,3
Тимчасове розміщення й організація харчування	3,5	2,6	1,7	1,9	1,7	1,6
Інші види економічної діяльності	13,1	15,5	16,1	15,9	16,9	22,7

¹ Дані наведено без банків та бюджетних установ. Дані за 2018 рік попередні.

1.4. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності¹

	<i>(гривень)</i>					
	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	1772	2578	3050	3828	5621	6991
Сільське, лісове та рибне господарство	1307	2342	3157	3976	5478	6941
у т.ч. сільське господарство	1182	1966	2537	2796	3929	5116
Промисловість	1761	2664	3406	4412	5810	7405
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	1595	2475	3044	4043	5064	6136
Будівництво	1566	2280	3356	4049	6804	7531
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1490	2318	2911	3939	5040	6786
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1798	2359	2805	3442	5108	6877
Тимчасове розміщування й організація харчування	954	1396	1999	2095	3741	3759

У відсотках до середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників в цілому по економіці

Сільське, лісове та рибне господарство	73,8	90,8	103,5	103,9	97,5	99,3
у т.ч. сільське господарство	66,7	76,3	83,2	73,0	69,9	73,2
Промисловість	99,4	103,3	111,7	115,3	103,4	105,9
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	90,0	96,0	99,8	105,6	90,1	87,8
Будівництво	88,4	88,4	110,0	105,8	121,0	107,7
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	84,1	89,9	95,4	102,9	89,7	97,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	101,5	91,5	92,0	89,9	90,9	98,4
Тимчасове розміщування й організація харчування	53,8	54,2	65,5	54,7	66,6	53,8

¹ Дані наведено по підприємствах, установах, організаціях та їхніх відокремлених підрозділах із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб.

